

สำนวนแห่งอนาคต
ของจังหวัดเชียงใหม่
2023

CMU
CHIANG MAI UNIVERSITY

**SCHOOL OF
PUBLIC POLICY**
CHIANG MAI UNIVERSITY

สัญญาณแห่งอนาคต ของจังหวัดเชียงใหม่ 2023

เรียบเรียงและออกแบบโดย

สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์: 053-943676, 053-943677, 098-815-3444
E-mail: spp@cmu.ac.th
เว็บไซต์: <http://spp.cmu.ac.th>

ลิขสิทธิ์ของ สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537
ห้ามคัดลอก เลียนแบบ หรือดัดแปลงส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหา
และภาพประกอบ รวมทั้งเผยแพร่ด้วยรูปแบบและวิธีการอื่นใด
ก่อนได้รับอนุญาต

เมษายน พ.ศ. 2566

CMU
CHIANG MAI UNIVERSITY

**SCHOOL OF
PUBLIC POLICY**
CHIANG MAI UNIVERSITY

1

ฝุ่นควัน

ฝุ่นควัน

จุดที่เราอยู่

- จังหวัดเชียงใหม่มีปัญหาฝุ่นควันเกินมาตรฐาน โดยปริมาณ PM2.5 เกินมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 360 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร
- ปี 2566 GISTDA พบจุด hotspot มากขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 300 ซึ่งร้อยละ 95 เกิดจากการเผาไหม้ในบริเวณพื้นที่ป่าอนุรักษ์ และพื้นที่เผาไหม้พืชไร่จากประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงในพื้นที่สูงของภาคเหนือ

เรารู้อะไร

- สถานการณ์เกิดขึ้นต่อเนื่องทุกปี โดยในช่วงปี 2560 – 2565 มีจำนวนวันที่มี PM2.5 เฉลี่ย 24 ชั่วโมงเกินมาตรฐาน เฉลี่ย 65 วัน และปี 2555 – 2559 เฉลี่ย 66 วัน
- แรงผลักดันจากภาคสังคมเกี่ยวกับธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ และผลผลิตปลอดฝุ่นควัน (haze free) รวมถึงความรับผิดชอบข้ามแดนของบริษัทที่มีมากขึ้น
- มีความพยายามที่จะแก้ปัญหาในระดับ ASEAN โดยมี Roadmap on ASEAN Cooperation towards Transboundary Haze Pollution Control with Means of Implementation 2021 ที่มีรายละเอียดเรื่องมาตรการระดับสากลในเรื่องการบริหารไฟฟ้า การเกษตรที่ยั่งยืน และแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- ในปี 2022 มีการศึกษาพบว่า PM0.1 ที่เล็กและอันตรายกว่า PM2.5 นั้นมีปริมาณมากในหลายเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงเชียงใหม่ที่ส่วนใหญ่เกิดจากการเผาชีวมวล

เราไม่รู้อะไร

- การเกิดขึ้นและแพร่กระจายของไฟป่ามีส่วนที่ไม่แน่นอนสูงอันเนื่องมาจากสภาวะโลกรวน
- ความร่วมมือทั้งกับประเทศเพื่อนบ้านและภาคส่วนต่างๆ ในประเทศมีความไม่แน่นอนและไม่ชัดเจนสูง
- จะมีการนำแนวทาง Roadmap ของ ASEAN มาปฏิบัติหรือไม่อย่างไร กลุ่มภาคสังคมต่าง ๆ จะหยิบยกเรื่องนี้ถึง ASEAN และเวทีนานาชาติ เช่นระดับศาลโลกหรือสหประชาชาติหรือไม่อย่างไร
- การเผาชีวมวลในพื้นที่เกษตรอาจจะขยายเพิ่มขึ้นเนื่องจากเทคโนโลยีที่มีล้าหลังไปเรื่อยๆ หรือแนวนโยบายเกี่ยวกับการเกษตรที่ยั่งยืน หรือการเผาอาจจะลดลงอย่างรวดเร็วเพราะการพัฒนาแบบก้าวกระโดดของเทคโนโลยีหรือแนวทางบางอย่างของภาคที่เกี่ยวข้อง
- การย้ายฐานการผลิตอาหารสัตว์และอาหารคนของบริษัทข้ามชาติ จะเป็นอย่างไร

รุนแรงและอยู่นานขึ้น หรือลดลงด้วยการมีมาตรการที่จริงจังระดับประเทศและด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศที่ชัดเจน (ต้องการการคิดเพื่อสังคมหลังฝุ่นควัน (post-haze society) เช่นเดียวกัน)

CMU
CHIANG MAI UNIVERSITY

SCHOOL OF
PUBLIC POLICY
CHIANG MAI UNIVERSITY

2

น้ำท่วม

น้ำท่วม

จุดที่เราอยู่

- น้ำท่วมที่ผ่านมาสร้างความเสียหายต่อ 856 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 41.43 ของหมู่บ้านในจังหวัด
- เราประสบภavnน้ำท่วมกันเกือบทุกปี

เรารู้อะไร

- จังหวัดประสบปัญหาอุทกภัยเพิ่มขึ้น โดยในช่วง ปี 2560 – 2565 มีความรุนแรงกว่าในช่วงปี 2556 – 2559 (จากร้อยละ 24.78 มาสู่ร้อยละ 41.43 ของหมู่บ้านในจังหวัด)
- เชียงใหม่มีประวัติน้ำท่วมใหญ่เมื่อ ปี 1952, 1973, 1995, 2005, 2011, 2017, 2018 และเกือบทุกปี หลังจากนั้นจะมีอุทกภัย ที่รวมถึงน้ำท่วม และน้ำป่าไหลหลาก
- มีการศึกษาที่กล่าวถึงเหตุผลสำคัญของการเกิดน้ำท่วมคือการขยายตัวของเมือง การสร้างสิ่งก่อสร้างขวาง การไหลของน้ำ การใช้พื้นที่ใกล้แม่น้ำปิงที่ไม่เหมาะสม การตัดไม้ทำลายป่าบนดอยสุเทพ

เราไม่รู้รู้อะไร

- ผลกระทบจากภาวะโลกรวนต่อการเกิดอุทกภัยนั้นยากที่จะคาดเดา
- การเกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่จะเกิดขึ้นอีกเมื่อไร และผลกระทบจะวงกว้างขนาดไหน
- เราจะมีเทคโนโลยีที่จะช่วยพยากรณ์ได้อย่างแม่นยำหรือไม่
- แผนการรับมือน้ำท่วม การอพยพผู้คน จะยังใช้ได้ผลหรือไม่
- ในระยะยาวการเกิดอุทกภัยแบบนี้จะส่งผลกระทบต่อราคาที่ดินและอสังหาริมทรัพย์หรือไม่
- เราไม่รู้ว่าแผนการขยายเมืองหรือการวางผังเมืองจะส่งผลอย่างไรต่อการไหลของน้ำ

ที่รุนแรง และนานขึ้นจากภาวะโลกรวน จนเกิดความรุนแรงที่เกี่ยวกับการโยกย้ายหรือความเสียหายที่ทวีคูณขึ้น หรือ
คาดการณ์และจัดการได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นจากเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น

ภัยแล้ง

จุดที่เราอยู่

- จังหวัดมีการขยายพื้นที่ชลประทานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงจากภาวะภัยแล้ง โดยในปี 2564 มีพื้นที่ชลประทานครอบคลุมพื้นที่ 1.02 ล้านไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2560 จำนวน 0.11 ล้านไร่ คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของจังหวัดร้อยละ 88.40

เรารู้อะไร

- จังหวัดประสบภัยแล้งลดลง โดยในช่วงปี 2560 - 2565 มีหมู่บ้านที่ประสบปัญหาภัยแล้งเฉลี่ย 107 หมู่บ้าน หรือร้อยละ 5.18 ของหมู่บ้านในจังหวัด ลดลงจากในช่วงปี 2556 - 2559 ซึ่งมีหมู่บ้านที่ประสบปัญหาภัยแล้งเฉลี่ย 1,081 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 52.32 ของหมู่บ้านในจังหวัด
- ภาวะภัยแล้งเกี่ยวข้องกับระดับอุณหภูมิที่สูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากภาวะโลกรวน
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปีที่เชียงใหม่เมื่อปี 2564 เท่ากับ 809 มิลลิเมตร ซึ่งน้อยกว่าปี 2563 ที่เท่ากับ 1116 มิลลิเมตร ปี 2562 ที่เท่ากับ 1015 มิลลิเมตร และปี 2561 ที่เท่ากับปี 1070 มิลลิเมตร

เราไม่รู้อะไร

- ผลกระทบจากภาวะโลกรวนต่อการเกิดภัยแล้งนั้นยากที่จะคาดเดา
- ในอนาคตระบบชลประทานที่มีจะสามารถลดความเสี่ยงภาวะการขาดแคลนน้ำในช่วงภัยแล้งได้หรือไม่
- จะมีเทคโนโลยีอะไรที่สามารถจัดการบริหารน้ำได้ดีกว่านี้หรือไม่
- การแย่งชิงทรัพยากรน้ำระหว่างภาคครัวเรือน ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการนั้นจะเป็นอย่างไร
- จะมีนโยบายอะไรหรือไม่ที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้น้ำในปัจจุบัน

ที่รุนแรง และนานขึ้นจากภาวะโลกรวน จนเกิดความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการ
แย่งชิงน้ำ หรือ
คาดการณ์และจัดการได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นจากเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น

ความหลากหลายทางชีวภาพ

สูญเสียระบบนิเวศที่สมดุล แหล่ง/ฐานทรัพยากรธรรมชาติสูญเสีย
สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง (รวมถึงต้นไม้ใหญ่) และปริมาณสัตว์นานาชนิด
ลดลง หรือ
จัดการได้มากขึ้นจนเกิดสมดุลในระบบนิเวศที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันระหว่าง
สิ่งมีชีวิต คน ต้นไม้ และสัตว์ที่หลากหลาย

ความหลากหลายทางชีวภาพ

จุดที่เราอยู่

- ในปี 2564 จังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่ป่าไม้ 9.55 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.99 ของพื้นที่
- มีพื้นที่ป่าถูกไฟไหม้เฉลี่ยปีละ 884,165 ไร่ ซึ่งกระทบกับสิ่งมีชีวิต ทั้งคน ต้นไม้ และสัตว์ที่หลากหลาย

เรารู้อะไร

- พื้นที่ป่าไม้จังหวัดลดลงอย่างต่อเนื่อง เฉลี่ยปีละ 0.024 ล้านไร่
- ปัญหาความหลากหลายทางชีวภาพที่ลดลง ดูได้จากจำนวนและชนิดของพันธุ์ไม้ จำนวนและพันธุ์สัตว์ป่า รวมถึงพันธุ์นก ความหนาแน่นของพรรณไม้ ความหลากหลายของกล้วยไม้ โครงสร้างป่าและจำนวนชั้นเรือนยอด เป็นต้น

เราไม่รู้อะไร

- ผลกระทบจากภาวะโลกรวนต่อความสมดุลของระบบนิเวศนั้นยากที่จะคาดเดา
- ผลกระทบที่เกิดต่อระบบนิเวศนั้นจะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ การผลิตและการหาอาหาร และการอยู่อาศัยของคนอย่างไร จะเกิดการเคลื่อนย้ายคนขนานใหญ่หรือไม่อย่างไร

ศักยภาพในการเป็นเมืองสุขภาวะ

ธุรกิจสุขภาพ (Wellness) (เช่น สถานพยาบาล สปา) และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ขยายตัว หรือ กลายเป็นเมืองที่อยู่แล้วมีความเสี่ยงปัญหาปอด เป็นเมืองที่ขึ้นชื่อในเรื่องมลพิษ มลภาวะต่างๆ กังอากาศร้อนเกิน ฝุ่นมากเกิน แม่น้ำลำคลองสกปรก ขยะล้นเมือง

มิติสังคมและสุขภาวะ

ศักยภาพในการเป็นเมืองสุขภาวะ

จุดที่เราอยู่

- จังหวัดกำหนดให้การส่งเสริมและพัฒนาเมืองศูนย์กลางการแพทย์และบริการสุขภาพ (Medical and Health Hub) เป็นหนึ่งในพันธกิจและตำแหน่งการพัฒนาของจังหวัด
- กิจกรรมด้านสุขภาพมีมูลค่าอยู่ที่ราว 14,000+ ล้านบาท
- มีโรงพยาบาลมากถึง 48 แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอีก 273 แห่ง กับแพทย์กว่า 1,300 คน (คิดเป็น 1 ต่อประชากร 1,414 คน)
- ธุรกิจสปาอัตราการเติบโตราวร้อยละ 20 ต่อปี โดยสร้างมูลค่าทางการตลาดมากกว่า 3,000 ล้านบาทต่อปี
- มีสถานประกอบการนวดเพื่อสุขภาพมาขอรับรองมาตรฐานมากถึง 648 แห่ง โดยมีผู้ให้บริการกว่า 1,800 คน
- อัตราการเจ็บป่วยจากสถิติผู้ป่วยในอยู่ที่ร้อยละ 12.95 ซึ่งมากกว่าค่ากลางของประเทศ (ร้อยละ 11.23)
- ปี 2566 ผลการสำรวจปัญหาและความต้องการด้านสุขภาวะของคนเชียงใหม่โดย ETDA, Techsauce และสถาบันนโยบายสาธารณะ พบว่าเชียงใหม่ต้องยกระดับด้านสุขอนามัยของพื้นที่ การเข้าถึงบริการทางการแพทย์ การจัดการโรคระบาด การจัดการสารปนเปื้อนในอาหาร การจัดการฝุ่นควัน และการพัฒนาทางเท้าให้เอื้อต่อการเดิน โดยกลุ่มที่มีความเสี่ยงเป็นพิเศษคือผู้มีโรคประจำตัวและผู้สูงอายุ (ค่าเฉลี่ย 4.1-4.3 เต็ม 5)

เรารู้อะไร

- การเจ็บป่วยด้วยกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ โรคความดันโลหิต เบาหวาน ปอดอุดกั้นเรื้อรัง หลอดเลือดสมอง และหัวใจและหลอดเลือด โดยในปี 2565 มีอัตราป่วย 29,360 คนต่อประชากรแสนคน
- เชียงใหม่มีกลุ่มเปราะบางที่ต้องดูแลสุขภาวะเป็นพิเศษจำนวนมาก อาทิ มีคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวนทั้งสิ้น 53,054 คน มีคนไร้ที่พึ่งจำนวน 231 ราย ผู้ไร้ความสามารถ จำนวน 257 ราย ผู้ติดยาเสพติด จำนวน 706 ราย และผู้ติดเชื้อ HIV จำนวน 23,355 ราย
- สถานการณ์ยาเสพติดยังคงเป็นปัญหาสำคัญต่อเนื่อง ในปี 2564 มีคดีจับกุมยาเสพติด 2,049 คน เพิ่มขึ้นจาก 1,539 คน ในปี 2560 โดยส่วนใหญ่มาจากการลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน
- ปัญหาขยะของจังหวัดมีแนวโน้มลดลง และมีการนำขยะไปใช้ประโยชน์มากขึ้น โดยในช่วงปี 2560 - 2564 มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นเฉลี่ย 570,956 ตัน ลดลงจากในช่วงปี 2556 - 2559 ซึ่งมีจำนวนขยะที่เกิดขึ้นเฉลี่ย 613,847 ตัน และในช่วงปี 2560 - 2564 มีปริมาณขยะที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์เฉลี่ย 2,738 ตัน

เราไม่รู้อะไร

- ปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพมีความไม่แน่นอนสูง โดยเฉพาะความเสี่ยงต่อมะเร็งปอดและโรคทางเดินหายใจอื่นๆ
- นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการแพทย์เปลี่ยนแปลงเร็ว โดยอาจจะทำให้ทั้งสถานพยาบาลน้อยลง (เช่น ตรวจสุขภาพได้เองแล้วใช้ tele-medicine) หรือมากขึ้น (การมาโรงพยาบาลสะดวก รวดเร็ว และประหยัดขึ้น) ก็ได้
- เชียงใหม่มีทั้งดิน น้ำ ป่า เขา และต้นไม้ใหญ่ ซึ่งล้วนแต่เพิ่มความไม่ปลอดภัย เมื่อถูกระบบจากภัยพิบัติต่างๆ ที่คาดการณ์ยาก เช่น อุทกภัย อัคคีภัย และวาตภัย

โรคอุบัติใหม่

เกิดขึ้นพร้อมกับการแพร่กระจายเร็วและรุนแรงมากขึ้น หรือสามารถรับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมมากขึ้นโดยกลไกระดับชาติและนานาชาติ

โรคอุบัติใหม่

จุดที่เราอยู่

- กลไกต่างๆ ปรับตัวมากขึ้นตามวิถีใหม่ (New Normal) ผ่านการยกระดับการให้บริการที่คำนึงถึงสุขอนามัยตามมาตรฐานสากลมากขึ้น

เรารู้อะไร

- การรักษาระยะห่างทางสังคมเริ่มถูกละเลย
- เทคโนโลยีและนวัตกรรมการคิดค้นและผลิตวัคซีนดีขึ้น

เราไม่รู้อะไร

- เชื้อโรคเกิดขึ้น แพร่ และกลายพันธุ์ได้ตลอดเวลา ยากที่จะคาดเดาได้
- การควบคุมการแพร่ระบาดของโรคขึ้นอยู่กับเงื่อนไขจำนวนมากที่มีความไม่แน่นอน

การแบ่งแยกสังคมเมือง-ชนบท

เกิดสภาวะเมืองแห่งโอกาสกับชนบทที่ไร้ความหวังขึ้นจากช่องว่างการพัฒนา พร้อมไปกับการตีตึงกันมากขึ้น เช่น จากวิกฤติฝุ่นควันที่เกิดขึ้นและการเลือกผู้นำทางการเมือง หรือ การแบ่งแยกลดลงจากการขยายตัวของเมืองขนาดเล็กหรือเมืองกระทัดรัด จากพื้นที่ชนบทเดิมจนกลายเป็นเมืองน่าอยู่ในยุคใหม่ รวมถึงการสร้างเมืองใหญ่ให้มีพื้นที่สีเขียวและพื้นที่เกษตรอย่างในชนบทมากขึ้น

การแบ่งแยกสังคมเมือง-ชนบท

จุดที่เราอยู่

- การขยายตัวของความเป็นเมือง (Urbanization) เกิดขึ้นชัดเจน

เราารู้อะไร

- ช่องว่างระหว่างเมืองกับชนบทยังเกี่ยวกับทัศนคติต่อกลุ่มชาติพันธุ์/ชนกลุ่มน้อย ที่มีจำนวนราว 350,000+ ราย
- ภาคชนบทในเชียงใหม่ยังขาดโอกาสอยู่มาก เช่น มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย ร้อยละ 8.99 ซึ่งต่ำกว่าค่ากลางประเทศที่อยู่ที่ร้อยละ 9.15

เราไม่รู้อะไร

- การยอมรับทางวัฒนธรรมและความจริงจังก่อการทะลายโครงสร้างความเหลื่อมล้ำ เพื่อสร้างโอกาสที่เสมอหน้ากันระหว่างคนชนบทกับเมืองยังขาดความชัดเจน แต่เป็นไปได้ทั้งละเอียดหรือจริงจังมากขึ้น ขึ้นอยู่กับเจตจำนงทางการเมือง

การย้ายถิ่นฐานของต่างชาติ

จุดที่เราอยู่

- เชียงใหม่กลายเป็นบ้านหลังที่สองของคนจีน โดยเข้ามาอาศัย ลงทุน และเรียนที่นี่ (ไม่สามารถระบุตัวเลขได้อย่างชัดเจน แต่กล่าวได้ว่ามีทุกช่วงวัย) จนเริ่มมีการตั้งชุมชนจีนเกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอสันกำแพง และการหม่าคอนโดและหมู่บ้านจัดสรร เช่น ที่อำเภอหางดง

เรารู้อะไร

- มีแนวโน้มที่จะเกิดการกระจุกตัวของรายได้จากการใช้จ่ายของคนจีนไปที่ธุรกิจที่ยึดครองโดยคนจีนเอง

เราไม่รู้อะไร

- ปริมาณและระยะเวลาในการอาศัยอยู่ยังขาดความแน่นอน โดยก่อนโควิด-19 เกิดปรากฏการณ์ที่คล้ายกัน แต่หลังเกิดโรคระบาดก็มีการเคลื่อนย้ายกลับไป เพิ่งจะกลับเข้ามาใหม่

ชาวต่างชาติโดยเฉพาะจากเอเชียกะลัเข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองเชียงใหม่มากขึ้น หรือ เชียงใหม่ไม่ใช่เป้าหมายของการย้ายมาอยู่ของคนข้างนอกอีกต่อไปจากปัญหามลภาวะ ภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้น และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคมที่ไม่สะดวก

บทบาทพลังทางสังคม

จุดที่เราอยู่

- จากการถอดบทเรียนร่วมกับตัวแทนเครือข่ายพลังทางสังคมต่างๆ ในเชียงใหม่ (6 สภา 1 สมัชชา รวมกว่า 50 คน) ภายใต้โครงการ Social Lab โดยสภาพัฒน์ฯ และสถาบันนโยบายฯ พบว่าในขณะที่เครือข่ายพลังทางสังคมของเชียงใหม่มีทุนมนุษย์ที่เข้มแข็ง (ผู้นำมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์) และมีทุนทางสังคมที่ดี (เชื่อมร้อยการทำงานระหว่างกันเป็นอย่างดีและต่อเนื่อง) แต่อุปสรรคหลักคือความไม่เอื้อของระบบในเวทีการทำงานอย่างเท่าที่ควร โดยเฉพาะนโยบายและกฎหมายที่เน้นควบคุมมากกว่าอำนวยความสะดวก การเข้าถึงการสนับสนุนจากรัฐมีจำกัด และที่พอมีก็นักขาดความต่อเนื่อง

เราทำอะไร

- ยุทธศาสตร์ชาติได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับพลังทางสังคม และมีโอกาสที่จะส่งเสริมอย่างจริงจังและต่อเนื่องมากขึ้น จากการระบุดูรอบการดำเนินการไว้ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การยกระดับศักยภาพของภาคีเครือข่าย การเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนในบทบาทของภาคีเครือข่าย การช่วยพัฒนากลไกการทำงานที่เหมาะสม และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อภาคีเครือข่ายในการเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาสังคมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เราไม่ทำอะไร

- ท่าทีของรัฐบาลมักเปลี่ยนแปลงไปมาต่อการส่งเสริมและสนับสนุนภาคประชาสังคม ซึ่งทำให้ความเข้มแข็งหรืออ่อนแอของภาคส่วนนี้มีความไม่แน่นอน
- การเติบโตของการทำงานในรูปแบบวิสาหกิจเพื่อสังคมและการเป็นผู้ประกอบการทางสังคมมีความไม่แน่นอนสูง จากการมีข้อจำกัดในการวางแผนธุรกิจที่จะต้องอยู่รอดและตอบโจทย์สังคมไปพร้อมกัน ซึ่งยังขึ้นกับการสนับสนุนจากกลไกต่างๆ อยู่พอสมควร

เครือข่ายทางสังคมมีบทบาทเพิ่มขึ้นในฐานะกลไกใหม่ในการพัฒนาที่ช่วยลดช่องว่างกลไกที่มีอยู่เดิม (รัฐและเอกชน) หรือ ลดน้อยลง จากที่ปัจเจกบุคคลต้องดิ้นรนมากขึ้น รวมถึงการขาดการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน

พลวัตของสังคมสูงวัยแบบสมบูรณ์ ในพื้นที่

สังคมสูงวัยเต็มขั้นเป็นแนวโน้มที่ค่อนข้างแน่นอน แต่พลวัตมีความไม่แน่นอน นั่นคือ จะลิ้นเกินด้วยคนในพื้นที่ หรือ ประชากรสูงวัยแฝงเป็นหลัก และ จะอายุยืนและแข็งแรงไปได้นาน หรือ จะมีโอกาสเจ็บป่วยล้มตายได้มากเป็นพิเศษ (เช่น เพชฌิมโรคระบาดรอบใหม่ที่รุนแรงขึ้น) ทำให้กลายเป็นเมืองร้างคนน้อยลงไปเรื่อยๆ

พลวัตของสังคมสูงวัยแบบสมบูรณ์ในพื้นที่

จุดที่เราอยู่

- มีผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ในพื้นที่ (เฉพาะที่มีทะเบียนบ้านอยู่เชียงใหม่) จำนวน 0.39 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 22.00 ของประชากรทั้งหมดในเชียงใหม่
- มีผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพแล้ว จำนวน 305,519 ราย และยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพอยู่ที่จำนวน 39,718 ราย
- ในจำนวนนี้เป็นผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ไม่มีคนดูแล ไม่มีรายได้ หรือเป็นผู้ป่วยเรื้อรังติดบ้านติดเตียงจำนวนมากถึง 8,520 ราย (มีผู้สูงอายุที่ต้องดำรงชีพด้วยการเร่ร่อนขอทาน จำนวน 2 ราย)

เราทำอะไร

- ยังมีผู้สูงอายุอีกมากที่รับภาระดูแลบุคคลในครอบครัว เช่น คนพิการ ผู้ป่วยเรื้อรัง บุตรหลาน และจิตเวช ตัวเลขเท่าที่มีอยู่ที่ 57,200 ราย
- อัตราพึ่งพิงของผู้สูงอายุต่อวัยแรงงานเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน
- ผลจาก Social Lab โดย สภาพัฒนาฯ และสถาบันนโยบายฯ สะท้อนว่าการขยายของภาครัฐในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดียังเกิดขึ้นช้าโดยเฉพาะในการส่งเสริมความมั่นคงทางรายได้ การจัดสวัสดิการ/ระบบการดูแล และการสร้างสภาพแวดล้อมที่รองรับผู้สูงอายุ (เช่น ขาดโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปการแบบ universal design)

เราไม่ทำอะไร

- ว่ายังมีผู้สูงอายุที่เป็นประชากรแฝงอีกเป็นจำนวนมากและมีความสับสนไหล ระบุจำนวนชัดเจนไม่ได้ และคาดการณ์
- ธุรกิจรองรับสังคมสูงวัยในเชียงใหม่มีการขยายตัวอย่างโดดเด่นก็จริง แต่โมเดลธุรกิจที่จะสร้างโอกาสครอบครัวผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงได้ยังขาดความชัดเจน
- เริ่มมีโมเดลการให้กู้แบบย้อนกลับ (reverse mortgage) สำหรับผู้สูงอายุที่มีบ้าน/คอนโดหรือการจำนองกับธนาคารโดยรับเงินเป็นรายเดือน (เมื่อเสียชีวิต ธนาคารถึงจะเอาทรัพย์สินไป) แต่โมเดลดังกล่าวยังขาดความชัดเจนและเงื่อนไขต่างๆ ยังไม่แน่นอน

จำนวนคนรุ่นใหม่ในพื้นที่

ลดลงจากอัตราการเกิดและการศึกษาทางเลือกที่ไม่เน้นเข้าเรียนมหาวิทยาลัย แต่เน้นเรียนเองในหลักสูตรระยะสั้นเพื่อทักษะเฉพาะในการสร้างรายได้เป็นหลัก หรือ ย้อนกลับไปให้ความสำคัญกับการเรียนมหาวิทยาลัยในฐานะแหล่งบ่มเพาะความคิด ประสบการณ์วัยแห่งการแสวงหา และเครือข่าย

จำนวนคนรุ่นใหม่ในพื้นที่

จุดที่เราอยู่

- ในปี 2565 จำนวนนักเรียน-นักศึกษามีอยู่ราว 434,000 คน ซึ่งลดลงจากปี 2564 ราว 5,000+ คน

เรารู้อะไร

- เชียงใหม่มีประชากรวัยเด็กซึ่งกำลังเติบโตไปเป็นคนรุ่นใหม่ในพื้นที่เพียง 0.27 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.45 เท่านั้น

เราไม่รู้อะไร

- ความเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภาคเหนืออาจจะถูกสั่นคลอนหรือเด่นชัดขึ้นก็ได้

ปฏิสัมพันธ์ในโลกเสมือน

คนหันมามีปฏิสัมพันธ์ในโลกเสมือนเป็นหลัก (online platforms) หรือคนหันกลับมาโหยหาและเห็นความสำคัญกับกิจกรรมแบบ face-to-face มากขึ้น จนนำมาสู่การเรียกร้องให้มีพื้นที่สร้างสรรค์ในเชิงกายภาพเพิ่มขึ้น

ปฏิสัมพันธ์ในโลกเสมือน

จุดที่เราอยู่

- คนทุกรุ่นใช้ social media (แม้ platforms อาจเปลี่ยนไป) โดยข้อมูลจาก We Are Social สะท้อนว่าในปี 2565 มีจำนวนคนไทยที่ใช้โซเชียลมีเดียมากถึง 56.85 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 81.2 ของประชากรทั้งประเทศ โดยเป็นผู้ใช้งาน Facebook 51 ล้านบัญชี (ร้อยละ 84.9 ของจำนวนประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป) ผู้ใช้ Instagram 16 ล้านบัญชี (ร้อยละ 26.6) ผู้ใช้ YouTube 37.3 ล้านบัญชี (ร้อยละ 54.3) และผู้ใช้ Twitter 7.35 ล้านบัญชี (ร้อยละ 12.2)
- จากแหล่งข้อมูลเดียวกัน ระบุว่า ในขณะที่คนไทยมีอยู่ราว 70 ล้านคน แต่จำนวนของโทรศัพท์มือถือถือกลับมีสูงถึง 95.6 ล้านเครื่อง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 136.5 ของประชากรไทย โดยมีคนที่เข้าไปอยู่ในโลกออนไลน์อยู่ 54.5 ล้านคน คิดเป็นกว่า ร้อยละ 77.8 ของประชากรทั้งประเทศ
- เวลาออนไลน์เฉลี่ยของคนไทยสูงถึง 9 ชั่วโมง โดยเป็นการใช้เวลากับโซเชียลมีเดียเฉลี่ยวันละเกือบ 3 ชั่วโมง

เราทำอะไร

- จากข้อมูล We Are Social ในปีเดียว การเติบโตของผู้ใช้งานโซเชียลมีเดียในไทยโตขึ้นกว่าร้อยละ 3.4 หรือคิดเป็นจำนวน 1.9 ล้านคน โดยใช้เวลาในโลกโซเชียลมีเดียเพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึง 6.5%
- หัวหน้าที่มีออกแบบของ Samsung สะท้อนว่าการพัฒนาเทคโนโลยีสมาร์ตโฟนมีแนวโน้มมาถึงจุดสูงสุด โดยจะเปลี่ยนไปเป็นการเชื่อมต่อแบบไม่ต้องมีเครื่องในมือ (เช่น จอที่ม้วนตา) ทำให้โลกเสมือนกลืนเข้ามาอยู่ร่วมกับโลกความเป็นจริงอย่างแนบชิดมากขึ้น

เราไม่ทำอะไร

- แนวโน้มการหลงเข้าไปในโลกเสมือนกับการเบี่ยงหนีในโลกเสมือนมีความไม่แน่นอน ทั้งนี้สามารถเกิดขึ้นกับใครเมื่อไหร่ก็ได้

วิกฤติสุขภาพจิต

ภาวะกดดันและตึงเครียดจากการต้องดิ้นรนทำให้คนในพื้นที่ที่มีปัญหาสุขภาพจิต เช่น ภาวะวิตกกังวล ความเหงา ความซึมเศร้า กันมากขึ้น หรือ ความสะดวกสบายทางเทคโนโลยีและวิถีชีวิตและการทำงานแบบใหม่ทำให้คนมีสมดูลมากขึ้น (เครียดและกดดันน้อยลง)

วิกฤติสุขภาพจิต

จุดที่เราอยู่

- ปัญหาสุขภาพทางใจ/จิต ที่พบมากที่สุดในพื้นที่คือปัญหาทะเลาะกับคนใกล้ชิด คิดเป็นร้อยละ 44.38 รองลงมา คือ ปัญหาความน้อยใจ ถูกดูต่ำ คิดเป็นร้อยละ 26.58 และปัญหาความรัก ความหึงหวง คิดเป็นร้อยละ 16.71
- การพบจิตแพทย์หรือผู้ให้คำปรึกษาทางด้านจิตเวชมีอาชีพยังเป็นเรื่องที่ได้กลายเป็นเรื่องปกติของสังคมไทย

เรารู้อะไร

- อัตราการฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้น และสูงกว่าระดับภาคเหนือ โดยในปี 2563 อยู่ที่ 15.2 ต่อประชากรแสนคน เพิ่มขึ้นจาก 13.98 ต่อประชากรแสนคน ในปี 2559
- การให้บริการให้คำปรึกษาและบำบัดด้านสุขภาพจิตมีการขยายตัวและเข้าถึงได้ง่ายขึ้นทั้งทางออนไลน์และออฟไลน์

เราไม่รู้เรื่องอะไร

- สุขภาพจิตเกิดจากปัจจัยและเงื่อนไขที่สลับซับซ้อนและไม่แน่นอนสูง โดยแต่ละคนมีตัวเร่งที่ต่างกัน อีกทั้งความเปราะบางของแต่ละคนขึ้นอยู่กับทั้งการเลี้ยงดู สิ่งที่เคยเผชิญหรือบาดแผลทางจิตใจที่เคยเกิดประสบการณ์การรับมือในอดีต และสภาพแวดล้อมในการใช้ชีวิต

ความไม่แน่นอนของ เศรษฐกิจในพื้นที่

เศรษฐกิจท้องถิ่นของรายย่อย (เศรษฐกิจฐานราก) มีโอกาสไปไม่รอดสูงจากที่ถูกแทนที่ด้วยทุนต่างชาติ/ ทุนภายนอก หรือ ทุนนอกถอยหมดจากภาวะการถดถอยของเศรษฐกิจ (economic recession) ระดับโลกผนวกกับการปรับตัวของค่าแรงและค่าครองชีพ

มิติเศรษฐกิจ

ความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจในพื้นที่

จุดที่เราอยู่

- ในปี 2555 - 2563 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉลี่ยร้อยละ 4.46 ต่อปี (อยู่ที่ราว 250,000+ ล้านบาท)
- ฟังพเศรษฐกิจภาคบริการ (โดยเฉพาะจากการท่องเที่ยว) สูงมาก โดยปี 2563 ภาคบริการมีส่วนร้อยละ 69.4 ในโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด
- ในช่วงปี 2556 -2565 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยปีละ 8.55 ล้านคน อัตราการขยายตัวร้อยละ 10.71 ต่อปี และรายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ยปีละ 75,528 ล้านบาท อัตราการขยายตัวร้อยละ 12.52 ต่อปี
- ข้อมูลปี 2565 สะท้อนว่ามี 39,027 เทียบบินมาที่เชียงใหม่ เพิ่มขึ้นจากปี 2564 ร้อยละ 143.14 และมีจำนวน ผู้โดยสาร 5,459,481 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 209.71

เรารู้อะไร

- การพึ่งนักท่องเที่ยวอันตราย เพราะมีระยะเวลาพำนักร้อยละเพียง 2 วัน โดยมาท่องเที่ยวเป็นกลุ่มใหญ่น้อยลง
- จังหวัดมีผู้ประกอบการ OTOP เฉลี่ยปีละ 2,326 ราย อัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 12.99 ซึ่งเสี่ยงไปกับการรักษาส่วนแบ่งทางการตลาด โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียวร้อยละ 56.58 กลุ่มผู้ผลิตชุมชนร้อยละ 39.28 และผู้ผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ร้อยละ 4.14
- ผลิตภัณฑ์ชุมชนมีแนวโน้มพบทางตันด้านการตลาด โดยเชียงใหม่มีผลิตภัณฑ์ OTOP มากกว่า 7,308 ผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่เป็นผ้าและเครื่องแต่งกาย ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก และอาหาร ซึ่งในปี 2565 รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดหดตัวลงมากถึงร้อยละ 19.92
- มีสัญญาณบ่งชี้ว่าอาจมีโอกาสเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอย (เช่น การปิดตัวของธนาคารใหญ่ในต่างประเทศ ความซบเซาของตลาดทุนและสินทรัพย์เสี่ยงอื่นๆ และการเพิ่มขึ้นของราคาทองคำและบิทคอยน์)
- ค่าแรงและค่าครองชีพในพื้นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

เราไม่รู้อะไร

- ยากจะคาดเดาว่าธุรกิจสร้างสรรค์ (เช่น ธุรกิจคาเฟ่/ ร้านกาแฟและขนมเค้ก) ที่เป็นฐานสำคัญของเศรษฐกิจท้องถิ่นเชียงใหม่จะถึงจุดอิ่มตัวเมื่อใด
- การขยายตัวของธุรกิจนวัตกรรมเป็นโอกาสแต่มักเป็นไปแบบไร้ทิศทางและยากที่จะคาดการณ์ประสิทธิภาพหลายที่ชี้ให้เห็นว่ามักมาเร็วไปเร็ว
- การเปลี่ยนฐานการผลิต การค้า และการลงทุนของทุนภายนอกมีความไม่แน่นอนสูง โดยเฉพาะทุนจีน

การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบ การทำงานในพื้นที่

เกิดการสูญหายของงานบางประเภท เกิดการขยายตัวของระบบการจ้างงานแบบใหม่ๆ ที่เน้นทำงานที่ใดก็ได้ (เช่น digital nomads) และเกิดงานลักษณะใหม่ที่เน้นทำงานกับเทคโนโลยี จนเศรษฐกิจของย่านหรือที่ยึดโยงพื้นที่ที่เคยมีอยู่ประสบปัญหาเพราะการกระจัดตัวของคนทำงานอิงพื้นที่ลดลง หรือ (ในทางตรงกันข้าม) เกิดการทะลักของแรงงานรูปแบบใหม่เข้ามาในพื้นที่มากขึ้นจากความพร้อมของระบบนิเวศที่เอื้อต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจแนวใหม่นี้

การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการทำงานในพื้นที่

จุดที่เราอยู่

- เชียงใหม่มีวัยแรงงาน (อายุ 15–59) อยู่ราว 1.12 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ 62.55
- เชียงใหม่มี digital nomads ราว 30,000+ คน และ startups ราว 200 บริษัท
- ปี 2564 เชียงใหม่เป็นเมืองที่มีระบบนิเวศทางสตาร์ทอัพดีเป็นลำดับ 3 ของประเทศ (รองจาก กรุงเทพฯ และ ภูเก็ต) ลำดับที่ 13 ของ South East Asia และลำดับที่ 567 ของโลก (อิงจาก Global Startup Ecosystem Index 2021)

เรารู้อะไร

- การประกอบอาชีพในปัจจุบันทำให้คนในเชียงใหม่มีรายได้เฉลี่ยราว 23,000 บาทต่อเดือน ในขณะที่แบกหนี้สินอยู่ที่ราว 180,000 บาทต่อครัวเรือน

เราไม่รู้อะไร

- รูปแบบการทำงานรวมถึงการจ้างงานแบบใหม่อาจสร้างรายได้ที่มากขึ้นหรือลดลงก็ได้ และอาจจะแน่นอนมากขึ้นหรือขาดความแน่นอนไปเลยก็ได้เช่นกัน
- ความไม่แน่นอนของการก้าวกระโดดของเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่จะเข้ามากำหนดรูปแบบการทำงาน

วิถีการผลิตทางการเกษตร

เกิดการผูกขาดมากขึ้น (เมล็ดพันธุ์และปุ๋ย) เกิดสถานการณ์การสูญเสียที่ดินของชาวนา เกิดช่องว่างจากการเข้าถึงเทคโนโลยี และเกิดการเอารัดเอาเปรียบจากเกษตรกรพันธะสัญญา หรือ มีการรับเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสมโดยเข้าถึงได้ง่ายขึ้น (ราคาถูกลง) เกิดผู้ประกอบการภาคเกษตรรายใหม่ เช่น young smart farmer ที่เน้นทั้งผลิตและแปรรูป และเกิดระบบใหม่ที่สร้างความเป็นธรรมมากขึ้นระหว่างเกษตรกรกับบรรษัทอาหาร

มิติเศรษฐกิจ

วิถีการผลิตทางการเกษตร

จุดที่เราอยู่

- ปี 2563 ภาคเกษตรมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 19.6 ในโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด และขยายตัวเพียงร้อยละ 1.56 ต่อปี (มูลค่ารวมภาคเกษตรน้อยกว่านอกภาคเกษตรราว 4 เท่า)
- ปี 2565 พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอยู่ที่ 1.98 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.78 ของพื้นที่จังหวัด
- การผลิตทางการเกษตรเป็นฐานของอุตสาหกรรมในพื้นที่ โดยอุตสาหกรรมที่สำคัญคืออุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากพืชและอุตสาหกรรมอาหาร มีจำนวนทั้งสิ้น 352 โรง เงินทุน 13,557.65 ล้านบาท คนงาน 10,057 คน คิดเป็นร้อยละ 33 ของโรงงาน
- ปศุสัตว์มากกว่าร้อยละ 70 อยู่ในการควบคุมของบรรษัทอาหารขนาดใหญ่ไม่กี่แห่ง (ยกเว้นวัวและควายที่ส่วนใหญ่มาจากการค้าขายแดนกับฝั่งพม่า ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการนำเข้าราว 3-5 แสนตัวต่อปี โดยไปเกี่ยวข้องกับการค้าเพื่อนำมาซื้ออาวุธของกองกำลังชนกลุ่มน้อยด้วย)
- แม้จะมี young smart farmers แต่สัดส่วนยังน้อยมาก (จากข้อมูลปี 2562 สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ ระบุว่า มี young smart farmers ที่อยู่ในความดูแล 2,822 ราย)
- เกษตรกรทั่วไปยังเข้าถึงไม่ถึงเทคโนโลยีทางการเกษตรสมัยใหม่ (ยังเรียกไม่ได้ว่าเป็น smart farmers)

เรารู้อะไร

- ครัวเรือนภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 3.05 ต่อปี (เหลือราว 165,000+ ครัวเรือน) ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนแรงงานภาคการเกษตรที่ลดลงเช่นเดียวกัน (เหลือประมาณ 80,000+ คน)
- แนวทาง smart farming มีแนวโน้มได้รับการส่งเสริมมากขึ้น โดยจากทิศทางในปัจจุบัน มักจะไปในแนวทางของการลดแรงงานในการทำเกษตรแปลงใหญ่ที่ยังอิงการใช้สารเคมีอยู่ (ที่เด่นชัดคือใช้โดรนในการพ่นสารเคมีแทนแรงงานมนุษย์ ทำให้ยังตระหนักในความเสี่ยงลดลง)
- เทคโนโลยีการเกษตรมีแนวโน้มถูกลงเรื่อยๆ และผลิตได้เองอย่างครบวงจรโดยผู้ประกอบการในประเทศ
- แนวโน้มเกษตรกรสูงวัยทั้งไร่นาสวนมีสูง
- พื้นที่ใดที่เริ่มมีศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจจากบริการ พื้นที่นั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ในที่ดินจากการทำเกษตรไปสู่กิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น

เราไม่รู้อะไร

- ท่าทีและบทบาทของบรรษัทอาหารรายใหญ่อาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอด เป็นไปได้ทั้งมุ่งผูกขาดและควบคุมมากขึ้น หรือ เป็นมิตรบนฐานของการพึ่งพาซึ่งกันและกันมากขึ้นกับเกษตรกร (รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น)

อาหารการกิน

อาหารการกินมาไกลมากับเรื่อยๆ และเน้นนำเข้า แทนที่ผลิตเอง ทำให้ระบบอาหารของพื้นที่เปราะบางขึ้น หรือ คนตระหนักในวิกฤติอาหาร แล้วมาหยิบเรื่องระบบอาหารทางเลือกกันมากขึ้น มีอาหารที่สะอาด ราคาย่อมเยา และมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

มิติเศรษฐกิจ

อาหารการกิน

จุดที่เราอยู่

- ภาคขนส่งขยายตัวทุกปี มีมูลค่าอยู่ที่ราว 15,000+ ล้านบาทต่อปี ในขณะที่การขนส่งและการขายปลีกมีมูลค่าราวปีละ 35,000+ ล้านบาท ซึ่งรวมถึงการขนส่งและการค้าขายอาหาร
- มีการขนส่งอาหารจากภายนอกเข้ามาในพื้นที่อย่างน้อย 23,000 กิโลกรัมในแต่ละวัน โดยนำไปสู่การสูญเสียพลังงานอย่างน้อย 6,000 ลิตรต่อวัน ซึ่งมีต้นทุนกว่า 200,000+ บาท และสร้าง CO2e กว่า 12,000 กิโลกรัม (เท่ากับตัดต้นไม้ทั้ง 777)
- จากการสุ่มสำรวจอาหารในตลาดสดในเมืองเชียงใหม่ พบว่ามีเพียงร้อยละ 8.5 ที่กล้ายืนยันว่าปลอดภัย
- จากข้อมูล Thai-PAN เชียงใหม่เป็นอันดับ 1 ที่พบสารเคมีตกค้างในเลือดสูงสุด โดยเฉพาะจากการบริโภคค่าน้ำ ผักกาดขาว มะเขือเทศ กระเพรา และพริกชี้ฟ้า
- ค่านิยมในการบริโภคข้าวท้องถิ่นลดลง โดยราวร้อยละ 40 ของข้าวในเมืองที่นำมาบริโภคเป็นข้าวต่างชาติ โดยเฉพาะข้าวญี่ปุ่น

เรารู้อะไร

- พืชเศรษฐกิจของจังหวัดล้วนแล้วแต่มีโอกาสถูกแทนที่โดยผลผลิตจากข้างนอกมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นข้าว ลำไย มะม่วง หอมแดง กระเทียม ถั่วลิสง และกาแฟ
- จากเหตุการณ์ในอดีต โดยเฉพาะน้ำท่วมและการระบาดของโควิด-19 สะท้อนให้เห็นความอ่อนไหว (fragile) ของระบบอาหารที่เป็นอยู่ ที่เน้นฝากเฉพาะของคนเชียงใหม่ไว้กับคนอื่นที่อยู่ภายนอก กล่าวคือ เกิดสถานการณ์อาหารขาดแคลนและมีราคาสูง
- ในกรณีที่มีผู้บริโภคหันมาผลิตเอง (prosumers) (รวมถึงกลุ่มขายของอย่างคนไร่บ้าน) ผลการสำรวจสะท้อนว่ามากกว่าร้อยละ 90 ของพวกเขาผลิตแบบปลอดสาร โดยร้อยละ 85 อาศัยที่ดินของตนเอง และร้อยละ 80 ปลูกในพื้นที่น้อยกว่า 1 ไร่ ในขณะที่ มีพื้นที่รกร้างว่างเปล่าเหลืออีกมากที่สามารถนำมาส่งเสริมให้พวกเขาใช้ผลิตอาหารป้อนเมืองให้ได้มากกว่านี้ได้ (เฉพาะในเขตเทศบาลนคร มีพื้นที่สีเทาที่นำมาใช้ผลิตอาหารได้ราว 600 ไร่ หรือราวร้อยละ 2.25 ของพื้นที่ทั้งหมด)

เราไม่รู้เรื่องอะไร

- พลังของการเคลื่อนไหวเพื่อผลักดันให้เกิดระบบอาหารทางเลือกที่มั่นคงขึ้น ราคาถูกลง ปลอดภัยมากขึ้น และเป็นระบบที่เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ (ไม่ถูกผูกขาด) พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่อย่างจริงจัง (เช่น การเกิดสภาอาหาร) แต่ในมิติความเข้มแข็งยังขาดความแน่นชัด เพราะไม่ได้มีทรัพยากรสนับสนุนที่ต่อเนื่องเหมือนสภาอาหารที่ต่างประเทศที่มีเทศบาลหรือ EU เข้ามาสนับสนุน)
- พฤติกรรมของผู้บริโภคและกระแสการบริโภคเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา
- เริ่มมีเนื้อสัตว์จากการเพาะเลี้ยงในห้องแล็บ แต่ยังขาดความชัดเจนในเรื่องของแนวโน้มการขยายตัว ความแพร่หลาย การเข้าถึงได้ ราคา และความปลอดภัยต่อสุขภาพในระยะยาว (อาจมีประเด็นฉกฉวยเรื่องพืชผักที่ตัดต่อพันธุกรรมหรือ GMO)

เศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (sharing economy)

ขยายตัวอย่างครอบคลุมทั้งกิจการโรงแรม ที่จอดรถ ครีวกลาง การใช้ยานพาหนะร่วมกัน ระบบการยืม และการระดมทุนจากฝูงชน (crowdfunding) หรือถูกต่อต้านอย่างหนักจากปัญหาการคุ้มครองผู้บริโภคและแรงงาน รวมถึงกฎหมายที่ไม่รองรับของภาครัฐ

มิติเศรษฐกิจ

วิถีการเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (sharing economy)

จุดที่เราอยู่

- การใช้บริการขนส่งทั้งในการเดินทางและส่งอาหาร/สิ่งของผ่านแพลตฟอร์มกลาง (เช่น Grab, Food Panda, Line Man) เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในพื้นที่เมืองของเชียงใหม่
- ผู้จัดการทั่วไปในภูมิภาคระบุว่า การจองพัก Airbnb (บ้านหรือคอนโดที่เข้าร่วมแพลตฟอร์มรับให้บริการที่พัก) ในเชียงใหม่สูงเป็นอันดับ 4 ของประเทศในปี 2565
- Airbnb ในเชียงใหม่มีเจ้าของ (host) เป็นผู้หญิงมากถึงร้อยละ 60 คิดเป็นอันดับ 9 ของโลก
- เริ่มมีครัวกลาง (Cloud Kitchen) ที่เชียงใหม่สำหรับใช้ประกอบอาหารของหลายเจ้าเพื่อขนส่งให้ผู้ซื้อต่อไป โดยไม่มีหน้าร้านและที่นั่ง

เราทำอะไร

- การขยายบริการขนส่งทั้งในการเดินทางและส่งอาหาร/สิ่งของผ่านแพลตฟอร์มกลางมีแนวโน้มครอบคลุมพื้นที่ชานเมืองมากขึ้น
- มีประเด็นข่าวด้านการเรียกร้องความเป็นธรรมจากผู้ให้บริการภายใต้แพลตฟอร์มต่างๆ ถูกล้าง (ทั้งร้านค้าและผู้ขนส่ง)

เราไม่ทำอะไร

- ความไม่แน่นอนของการก้าวกระโดดของเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่จะเข้ามากำหนดรูปแบบของเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน
- ความไม่แน่นอนของการขยายตัวในพื้นที่ชนบทหรือที่ห่างไกลจากศูนย์กลาง ซึ่งหากกระจุกตัวแต่ในเมืองและชานเมือง โอกาสที่เรื่องนี้จะกลายเป็นเงื่อนไขความเหลื่อมล้ำอีกอันหนึ่งก็เป็นไปได้เช่นกัน จากที่ทำให้ความสะดวกของคนในเมืองกับนอกเมืองไม่เท่ากัน

อิทธิพลทางเศรษฐกิจของจีน

จุดที่เราอยู่

- นักลงทุนเงินเข้ามาครอบครองธุรกิจจำนวนมากในเชียงใหม่ โดยเฉพาะธุรกิจโรงแรม-ที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจทัวร์ ธุรกิจขนส่งหรือโลจิสติกส์ และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

เรารู้อะไร

- มีข้อมูลตัวอย่างนักลงทุนเงินรวมตัวกัน 5-6 คน ลงขันราว 240-280 ล้านบาทเพื่อมาซื้อกิจการโรงแรมที่ย่านถนนท่าแพ รวมทั้งสร้างโรงแรมขนาดเล็ก

เราไม่รู้อะไร

- สินค้าและบริการฐานวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์อาจมีโอกาสถูกปรับเปลี่ยนไปตามรสนิยมเงินมากขึ้น รวมถึงถูกยึดครองโดยทุนเงิน
- ความไม่แน่นอนของทิศทางและการขยายตัวของระเบียบเศรษฐกิจพิเศษของภาคเหนือ (NEC-Creative Lanna)

นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของการเชื่อมต่อในภูมิภาค (การเคลื่อนย้ายของทุนและสินค้า) ตามโครงการ One Belt One Road หรือ การต่อต้านทุนจีนที่เข้มแข็งจนนำไปสู่การลดลงของการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวจากฝั่งจีน

ความเหลื่อมล้ำทางรายได้

ความเหลื่อมล้ำทางรายได้

จุดที่เราอยู่

- ปี 2564 ร้อยละของคนเชียงใหม่ที่อยู่ใต้เส้นความยากจนอยู่ที่ร้อยละ 5.4
- ในปี 2563 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัวประชากร (GPP per capital) เท่ากับ 131,967 บาทต่อคนต่อปี โดยมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.07 ต่อปี และผลิตภาพแรงงานรวมของจังหวัดอยู่ที่ 141,756 บาทต่อคน ทว่า รายได้เฉลี่ยต่อหัวกลับอยู่แค่ที่ 100,942 บาท/คน/ปีเพียงเท่านั้น ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (128,245บาท/คน/ปี) ร้อยละ 21.29

เรารู้อะไร

- สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ของรายได้ของเชียงใหม่ในปี 2564 อยู่ที่ 0.407 (ตีความได้ว่าเหลื่อมล้ำระดับปานกลางจากที่อยู่ระหว่าง 0.334 – 0.666) โดยมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ปี 62 อยู่ที่ 0.399 ปี 58 อยู่ที่ 0.343)

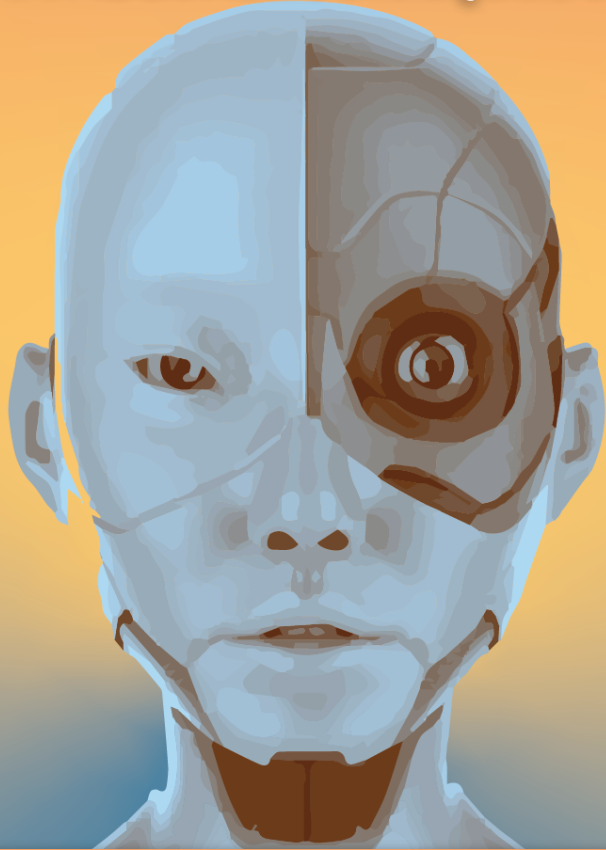

เราไม่รู้อะไร

- ความสัมพันธ์ระหว่างปลาใหญ่กับปลาเล็กในสังคมไทยมีพลวัตร แนวโน้มอาจเป็นไปได้ทั้งเอาเปรียบกันมากขึ้นหรือเกือกล้นมากขึ้น
- การยกระดับสวัสดิการของประเทศในภาพรวมมีความไม่ชัดเจน หากมีเจตจำนงทางการเมือง อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างจนเปลี่ยนการกระจายความมั่งคั่งของประเทศไปได้อย่างรวดเร็วก็เป็นได้

อีกห่างและไม่เป็นมิตรมากขึ้น จากที่บทบาทของกลุ่มทุนรายใหญ่ เข้ามาผูกขาดอย่างครบวงจร ในขณะที่ระบบสวัสดิการของประเทศยังเป็นแบบสังคมสงเคราะห์ หรือช่องว่างลดลงไม่มาก แต่เป็นมิตรและมีความรับผิดชอบมากขึ้น เช่น เข้ามาให้ออกาสคนตัวเล็กในสังคม สร้างงานให้ชุมชนจัดการในเชิงระบบนิเวศและหนุนการเติบโตของผู้ประกอบการรายใหม่ คู่ขนานกับการที่ระบบสวัสดิการของประเทศดีขึ้น

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) กับการเป็น สังคมดิจิทัลแบบเต็มรูปแบบ

เข้ามาแทนที่การวินิจฉัยของมนุษย์โดยอัตโนมัติ (เช่น ทางกายภาพ การวิเคราะห์ตลาด การตัดสินใจเชิงนโยบาย) การตอบสนองอัตโนมัติ ระบบเซนเซอร์ การจัดการข้อมูลอย่างเบ็ดเสร็จ และกระบวนการผลิตโดยอาศัยเครื่องจักร จนมาแทนที่แรงงานมนุษย์ (ประมาณ 1.5 ล้านตำแหน่ง) แม้แต่ในไซเบอร์สเปซ (smart โดยเอา tech/ machine นำ) หรือ ถูกปฏิเสธและหวนกลับคืนสู่สังคมแบบอาศัยความเป็นมนุษย์ที่มีพื้นที่ให้กับการตีความ ความเป็นส่วนตัว และความเห็นอกเห็นใจ (smart โดยเอา human นำ)

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) กับการเป็นสังคมดิจิทัลแบบเต็มรูปแบบ

จุดที่เราอยู่

- ปี 2566 ผลการสำรวจศักยภาพทางดิจิทัลของคนเชียงใหม่โดย ETDA, Techsauce และสถาบันนโยบายฯ พบว่าความเข้าใจ การยอมรับและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.7-3.8 เต็ม 5) แต่การเข้าถึงและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลยังอยู่ในระดับปานกลางและต่ำ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส (ค่าเฉลี่ย 2-3 เต็ม 5 เท่านั้น)
- จากผลสำรวจเดียวกันพบว่าหน่วยบริการต่างๆ ในเชียงใหม่มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 3.7) แต่ความพร้อมของบุคลากรที่มีความชำนาญในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและความครอบคลุมของการนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนบริการต่างๆ ยังอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.2-3.3)
- จากข้อมูล We Are Social คนไทยในปี 2565 ร้อยละ 22.2 มี Smart Watch สวมใส่ข้อมือ
- จากแหล่งข้อมูลเดียวกันชี้ว่า ธุรกิจ Smart Home Device หรือพวกอุปกรณ์ IoT บ้านอัจฉริยะในปี 2565 โตจากปีก่อนถึง 38% แม้จะยังคิดเป็นสัดส่วนแค่ 6.9% ก็ตาม

เรารู้อะไร

- จากข้อมูล We Are Social ในปี 2565 ความเร็วของอินเทอร์เน็ตมือถือโดยเฉลี่ยของไทย เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 28.5 ส่วนความเร็วอินเทอร์เน็ตบ้านเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 46.6
- ผลการประเมินศักยภาพทางด้านนวัตกรรมของเมืองปี 2565 โดย NIA และสถาบันนโยบายฯ บ่งชี้ว่าเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีศักยภาพด้านนวัตกรรมสูง (High potential innovative city) โดยมีคะแนนประเมินอยู่ที่ 81.84/100 ซึ่งสูงขึ้นจากผลการประเมินในปี 2562 ที่ได้คะแนนเพียง 67.13 สะท้อนว่าดีขึ้นเรื่อยๆ
- จากผลการประเมินเดียวกัน คะแนนด้านความพร้อมในการเป็นเมืองนวัตกรรมที่เน้นรวม (inclusive) ยังต่ำกว่าคะแนนในมิติอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง แม้จะมีแนวโน้มดีขึ้น (จาก 25.93 สู่ 70.37 เต็ม 100)

เราไม่รู้อะไร

- ยังคงมีข้อถกเถียงที่ไม่สิ้นสุดระหว่างความสำคัญและข้อจำกัดของการตัดสินใจแบบปราศจากอคติหรือไม่ ต้องอาศัยพิจารณาญาณ-ค่านิยม (แยกขาวกับดำหรือถูกกับผิดแบบชัดเจน) จากที่บางเรื่องเราต้องการอคติ เช่น ควรเข้าข้างคนที่ด้อยโอกาสมากกว่า เป็นต้น
- การพัฒนาความสามารถของปัญญาประดิษฐ์เป็นสิ่งที่คาดเดาไม่ได้ อาจจะไปถึงขั้นเพิ่มความเป็นมนุษย์ให้ AI ก็เป็นไปได้ (เช่น มีอารมณ์ความรู้สึก และใช้ความเห็นอกเห็นใจ (empathy) ร่วมได้) รวมถึง อาจจะไปถึงจุดที่มนุษย์เองไม่สามารถควบคุม AI ได้อีกต่อไปจนถึงการที่ AI เข้ามามีอำนาจควบคุมมนุษย์

เทคโนโลยีพลังงาน

จุดที่เราอยู่

- การพัฒนาในปัจจุบันยังเป็นแบบคู่ขนานที่เน้นทั้งพลังงานแบบเดิม (น้ำมันเชื้อเพลิง ถ่านหิน และไฟฟ้าจากเขื่อน) และการลงทุนในพลังงานทางเลือก (โดยเฉพาะพลังงานแสงอาทิตย์ ชีวมวล และลม) แต่ส่วนหลังยังเป็นสัดส่วนน้อยมาก โดยข้อมูลจากกระทรวงพลังงานสะท้อนว่าระบบไฟฟ้าของไทยพึ่งพาก๊าซธรรมชาติถึงร้อยละ 58 ถ่านหินร้อยละ 17 น้ำเข้ร้อยละ 11 โดยใช้พลังงานหมุนเวียนแค่ร้อยละ 10
- มีการใช้พลังงานทางเลือกอย่างโซล่าเซลล์อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน
- ไฟฟ้าส่วนใหญ่ถูกใช้ในภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละ 46)

เรารู้อะไร

- เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทำให้พลังงานสะอาดมีราคาถูกลงเรื่อยๆ
- การขยายตัวของแนวทาง Bio-Circular-Green (BCG) Economy ทำให้เทคโนโลยีพลังงานหมุนเวียนเติบโตตาม
- ผู้ประกอบการที่เข้ามาในตลาดพลังงานทางเลือกมีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ขยายการบริการได้กว้างขวางในราคาที่เข้าถึงได้
- กระทรวงพลังงานมีการตั้งเป้าหมายในการเพิ่มการใช้พลังงานทดแทนที่ผลิตในประเทศมากขึ้นจนถึงร้อยละ 26-30 โดยลดสัดส่วนการใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้าลงไม่เกินร้อยละ 50 ภายในปี 2580
- ปริมาณสำรองก๊าซธรรมชาติของประเทศลดลงอย่างต่อเนื่อง และไทยมีแนวโน้มพึ่งพาการนำเข้าปิโตรเลียมเกือบทั้งหมดในระยะยาว

เราไม่รู้อะไร

- การปรับโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับระบบพลังงานสะอาดเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่แน่นอนจากที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมาก พร้อมทั้งมีต้นทุนที่ต้องจ่ายสูง โดยเฉพาะระบบ Smart Grid

เข้ามาพลิกโฉมด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพ (ไม่ใช่แค่บ้านเรือน แต่รวมถึงรถไฟฟ้า)
หรือ สร้างต้นแบบใหม่ที่เป็นภาระของประชาชนและเกิดความผันผวนสูง

การเคลื่อนไหวทางการเมือง

จุดที่เราอยู่

- คนเชียงใหม่ตื่นตัวทางการเมืองสูง โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่
- เชียงใหม่เป็นพื้นที่ฐานเสียงที่สำคัญของพรรคการเมืองหลักที่สร้างผู้นำระดับประเทศในอดีตหลายคน
- การมีสถานศึกษาและนักศึกษาจำนวนมากในพื้นที่ (เฉพาะระดับอุดมศึกษามีอยู่ 10 แห่ง รวมนักศึกษาราว 82,500+ คน) ทำให้ความคิดแบบก้าวหน้าที่สุดคล้อยกับบางพรรคการเมืองมีความชัดเจนในพื้นที่

เราทำอะไร

- การเมืองแบบแบ่งขั้วมีแนวโน้มไม่รุนแรงที่เชียงใหม่เท่าที่กรุงเทพฯ
- จำนวนนักศึกษาในพื้นที่มีแนวโน้มลดลง ซึ่งส่งผลต่อการเคลื่อนไหวในประเด็นที่ก้าวหน้าที่มีกลุ่มนักศึกษาในช่วงที่ผ่านมา (ส่วนใหญ่แนวร่วมทางความคิดจะไม่แสดงตัวชัดเจน แต่เลือกที่จะให้การสนับสนุนนักศึกษาแบบต่างๆ)

เราไม่ทำอะไร

- การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและความเป็นธรรมของระบบการเมืองจะเป็นตัวกำหนดสถานการณ์การเคลื่อนไหว ผนวกกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในขณะนั้นๆ ซึ่งมีความไม่แน่นอนสูง

การเรียกร้องความเป็นธรรมและประชาธิปไตยผ่านการเคลื่อนไหวบนท้องถนน
เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและมีความรุนแรงเชิงกายภาพมากขึ้นจากการ
โกรธแค้นที่ถูกสังคมนาน หรือ
การเคลื่อนไหวเปลี่ยนรูปแบบเป็นออนไลน์และปราศจากความรุนแรงในเชิงกายภาพ
มากขึ้นจากสถานการณ์การเมืองแบบแบ่งขั้วและเอารัดเอาเปรียบลดลง

เกิดการกระจายอำนาจที่ก้าวหน้าขึ้นเพื่อตอบโจทย์เรื่องสิทธิเสรีภาพและความเป็นธรรมในเชิงพื้นที่ เช่นการเลือกตั้งผู้ว่าฯ หรือกลับไปสู่ระบบรวมศูนย์เพื่อตอบโจทย์เรื่องเสถียรภาพและความมั่นคง

การกระจายอำนาจ

จุดที่เราอยู่

- จากการวิเคราะห์แผนระดับต่างๆ ของประเทศในปัจจุบันโดยสถาบันนโยบายฯ พบว่า การกระจายอำนาจถูกพูดถึงเฉพาะในเชิงหลักการ โดยไม่ปรากฏอยู่ในแผนปฏิบัติการหรือโครงการที่จะขับเคลื่อนในเชิงรูปธรรม มีเพียงการถกเถียงภารกิจที่ไม่มีทรัพยากรและการขอความร่วมมือท้องถิ่นให้ช่วยดำเนินการเป็นหลัก

เรารู้อะไร

- กระแสการเรียกร้องเรื่องการเลือกตั้งผู้ว่าฯ และการปฏิรูประบบไปสู่จังหวัดจัดการตนเองมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เราไม่รู้อะไร

- เงื่อนไขทางการเมืองจะเป็นตัวกำหนดเรื่องนี้ ซึ่งมีความไม่แน่นอนสูง ผนวกกับการเปลี่ยนแปลงเรื่องนี้จะไปกระทบโครงสร้างอำนาจที่สลับซับซ้อนของประเทศ จึงกะเกณฑ์ว่าจะไปในทิศทางใดได้ยาก

สถานการณ์ความขัดแย้งในพม่า

บานปลายและยืดเยื้อจนทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของชาวพม่าจำนวนมากเข้ามาในพื้นที่ หรือ
สถานการณ์คลี่คลายและเกิดการเปลี่ยนผ่านในประเทศจนทำให้แรงงานสำคัญ
ในเชียงใหม่ย้ายกลับพม่า

สถานการณ์ความขัดแย้งในพม่า

จุดที่เราอยู่

- เกิดปัญหาด้านความมั่นคงของจังหวัด ทั้งปัญหาเสพติด การค้ามนุษย์ และการลักลอบเข้าเมือง
- ข้อมูลจาก UN เดือน เม.ย. 2566 ระบุว่า มีชาวพม่าหลบหนีเข้ามาในประเทศเพื่อนบ้านจากเหตุความไม่สงบ ภายในแล้วราว 84,400 คน ซึ่งส่วนใหญ่มาที่ไทย
- เชียงใหม่นับเป็นเป้าหมายปลายทางสำคัญของการอพยพหนีภัย/ สร้างฐานปฏิบัติการจากภายนอก

เรารู้อะไร

- แนวโน้มการอพยพหนีภัยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากที่มีผู้ที่มีความต้องการและพยายามหาทางในการหนีออกมาอีกมาก โดยตัวเลขจาก UN อยู่ที่ 1,086,000 คน

เราไม่รู้อะไร

- ยากจะคาดเดาว่าสถานการณ์จะเคลื่อนไปอย่างไร และจะคลี่คลายหรือรุนแรงขึ้นหรือไม่

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่. (2566). แผนพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2566-2570) ฉบับทบทวน พ.ศ. 2567. สืบค้นจาก <https://www.chiangmai.go.th/managing/public/D2/2D10Apr2023123832.pdf>.

กองยุทธศาสตร์การพัฒนาคความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม (กสท.) สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). โครงการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำระบบนิเวศของการเสริมสร้างพลังทางสังคม (รายงานเบื้องต้น (Inception Report)). สำนักงานสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ไทยรัฐออนไลน์. (2564). เชียงใหม่ติดอันดับ 9 มีผู้หญิงเป็นเจ้าของที่พัก Airbnb เกินครึ่ง. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/travel/2046363>.

ผู้จัดการออนไลน์. (2566). Airbnb เปิดสถิติท่องเที่ยวพื้น “ค้นข้อมูลจอง-พักเพิ่ม” พุ่ง. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/business/detail/9660000027436>.

สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2565). การวิเคราะห์ข้อมูลจากการขยายผลการประเมินเมืองนวัตกรรมด้วยดัชนีนวัตกรรมสำหรับเมืองไปยังเมืองในแต่ละภูมิภาคจำนวน 5 เมืองภายใต้โครงการการติดตามและประเมินข้อมูลเชิงระบบของระบบนิเวศนวัตกรรมไทย. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สพธอ.) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2566). รายงานผลการสำรวจความต้องการและปัญหาในการให้และรับบริการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาวะที่ดี (Well-being) ในพื้นที่เมืองเชียงใหม่และชองว่างดิจิทัล. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

อรอร ภูเจริญ. (2565). โครงการจากวิจัยสู่นโยบาย: ศึกษาเชิงสังเคราะห์งานวิจัยที่เชื่อมโยงกับประเด็นการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อสร้างชุดข้อเสนอเชิงนโยบายที่เป็นรูปธรรม (รายงานฉบับสมบูรณ์). หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนากำลังคน และทุนด้านการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม (บพค.). สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.).

IQ Air. (2021). ฝุ่น PM 0.1. อนุภาคที่อันตรายกว่า PM 2.5. สืบค้นจาก <https://iqualityair.com/pm-01-ultrafine-particle/>.

Techsauce. (2564). กระทรวงอว. เผยไทยติดอันดับ 50 ประเทศที่มีระบบนิเวศสตาร์ทอัพที่ดีที่สุดในโลก จัดอันดับโดย StartupBlink. สืบค้นจาก <https://techsauce.co/news/global-startup-ecosystem-index-thailand>.

ASEAN Secretariat. (2021). Roadmap on ASEAN Cooperation towards Transboundary Haze Pollution Control with Means of Implementation. Retrieved from <https://asean.org/wp-content/uploads/2021/08/Roadmap-on-ASEAN-Cooperation-towards-Transboundary-Haze-17-Feb-21.pdf>

Chutima, V., Piboonrungraj, P., Chinnakum, W., & Poocharoen, O.-O. (2021). The Role of Social Trust in Governing the Sharing Economy for Poverty Reduction. In Economics, Law, and Institutions in Asia Pacific (pp. 39-55). Retrieved from https://www.scopus.com/inward/record.uri?eid=2s2.0-85106052937&doi=10.1007%2F978-981-16-1107-0_2&partnerID=40&md5=6cab8e805f9b2368d0e7b4bc24fcb68.

Kemp, S. (2022). Digital 2022: Thailand. Datareportal. Retrieved from <https://datareportal.com/reports/digital-2022-thailand>.

Meteostat. (n.d.). The Weather's Record Keeper. Retrieved from <https://meteostat.net/en/>.

Phairuang, W., Amin, M., Hata, M., & Furuuchi, M. (2022). Airborne Nanoparticles (PM0.1) in Southeast Asian Cities: A Review. Sustainability, 14(16), 10074. <https://doi.org/10.3390/su141610074>.

Understanding Risk Field Lab. (2019). Flooding History in Chiang Mai. Retrieved from <https://urfieldlab.com/others/flooding-history-in-chiang-mai/>.

UNHCR Regional Bureau for Asia and the Pacific. (2023). Myanmar Emergency Update. Retrieved from <https://reporting.unhcr.org/index.php/document/4666>.

WeatherSpark. (n.d.). The Weather Year-Round Anywhere on Earth. Retrieved from <https://weatherspark.com/>.